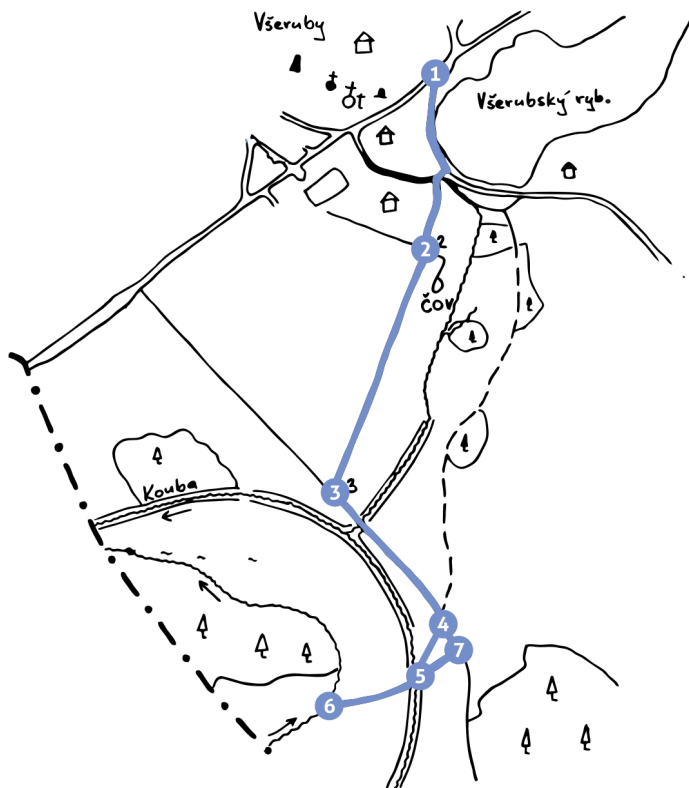

Průvodce po stopách bobra

V roce 2014 bádali žáci ze ZŠ Kdyně a z Arnschwangu v okolí Všerub. Jejich cílem byly stopy bobra. Jak průzkum probíhal, co všechno zjistili a vytvořili, najdete na www.cestykrajinou.cz.

Prozkoumejte i vy místo, kam se vrátil bobra.

Zastavení a jejich obsah vybrali žáci základní školy v Kdyni. Texty napsaly Vlasta Benediktová, Lenka Prunerová a Eliška Václavíková. Obrázky nakreslila Klára Tydlitátová. Graficky upravil INSPIRAL.CZ.

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Projekt je financován z prostředků Evropské unie, z programu Cíl 3 – přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Bavorsko 2007–2013

U Všerubského rybníka

1

Pojďte se vydat na místa obývaná naším největším hlodavcem – **bobrem evropským** (*Castor fiber*). Tento chráněný býložravec, který může vážit až 30 kg a na délku měřit kolem jednoho metru, se opět stává běžnou součástí české i evropské přírody. Je to plachý a především noční živočich. Jeho přítomnost ale snadno poznáte podle nezaměnitelných stop. Kolik se vám jich dnes podaří objevit?

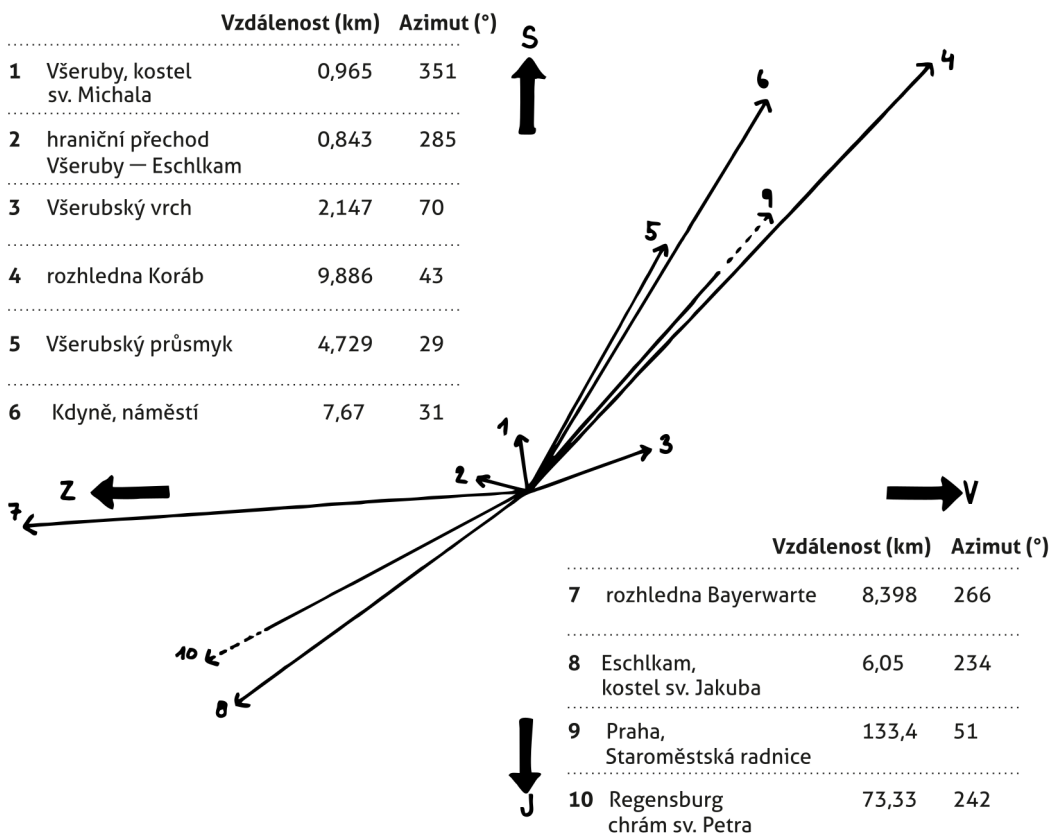

Cestou potkáte i mnoho dalších živočichů. Přímo na stožáru před vámi můžete vidět čapí hnízdo, v roce 2014 zde rodiče úspěšně odchovali tři mláďata.

Kde se nacházíte?

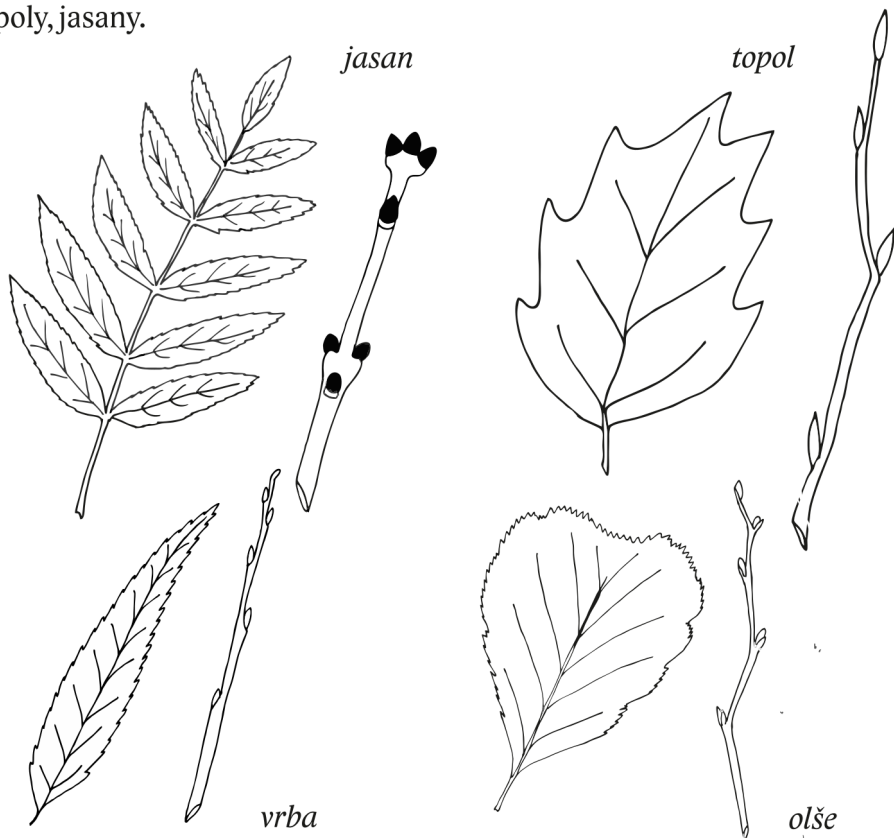
Rozhlédněte se okolo sebe. Nacházíte se v místech, kde Všerubský průsmyk odděluje Šumavu od Českého lesa. Stojíte v nadmořské výšce 425 m, ve sníženině hlavního evropského rozvodí řek Labe a Dunaje. Tato krajina je pamětníkem putování po staré obchodní stezce, která spojovala Prahu a Regensburg. Směrem z Bavorska vozili lidé například sůl, později také látky, vína nebo koření, zpět se vraceli s nákladem obilí, chmele nebo vlny.

Nyní se podél vodních toků v okolí této stezky pravděpodobně do Čech vrátil bobr.

Jaké prostředí má bobr rád

Bobra evropského najdete vždy ve vodě nebo blízko ní. Kromě otevřené vodní hladiny potřebuje, aby na březích rostly stromy a keře – nejlépe vrby, olše, topoly, jasan.

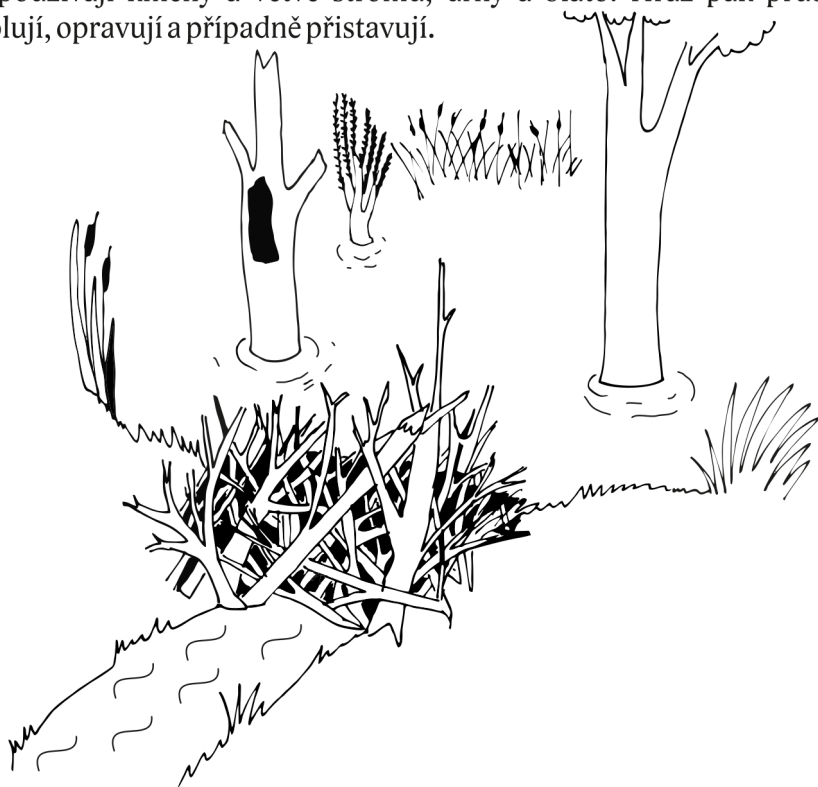

Výšku vodní hladiny si snadno upraví svými stavbami, jak za chvíli uvidíte. Louka před vámi přesně bobrům k životu vyhovuje, mají tu prostor pro stavbu obydlí a dostatek potravy i úkrytů ve vysoké trávě při pohybu po souši.

Jako první obsazuje bobr evropský místa ve volné krajině a místa málo ovlivněná člověkem. Pokud není jiná možnost, zvládne ale žít i v těsné blízkosti lidí.

Bobr je zdatný stavitel

Když je hloubka vody pro bobry příliš nízká nebo vodní plocha příliš malá, není to žádný problém – stačí napříč přes vodu vybudovat hráz. K její stavbě bobři používají kmeny a větve stromů, drny a bláto. Hráz pak průběžně kontrolují, opravují a případně přistavují.

Ve vodě se bobři pohybují lépe než po souši a snadněji i přepravují stavební materiál a potravu. Tělo bobra porůstá hustá srst a prsty na zadních končetinách spojují plovací blány. Bobr dokáže ve vodě uzavřít nozdry a oči překrýt průhledným víčkem – mžurkou.

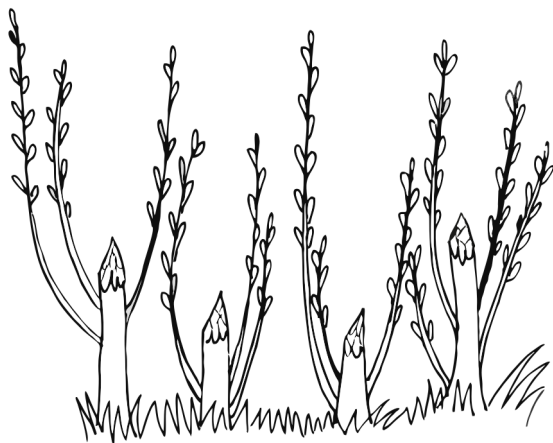
Přímo před sebou nyní vidíte velkou tůň a na jejím konci starší hráz, nejvíce nápadná hráz byla v r. 2014 na potoce vpravo za mostkem (viz zastavení 5) a další na kraji lesa poblíž nory (viz zastavení 6).

Čím se bobři živí

Bobři se živí rostlinnou potravou. V zimním období tvoří hlavní součást jejich jídelníčku dřeviny – tenké větvičky, kůra a lýko.

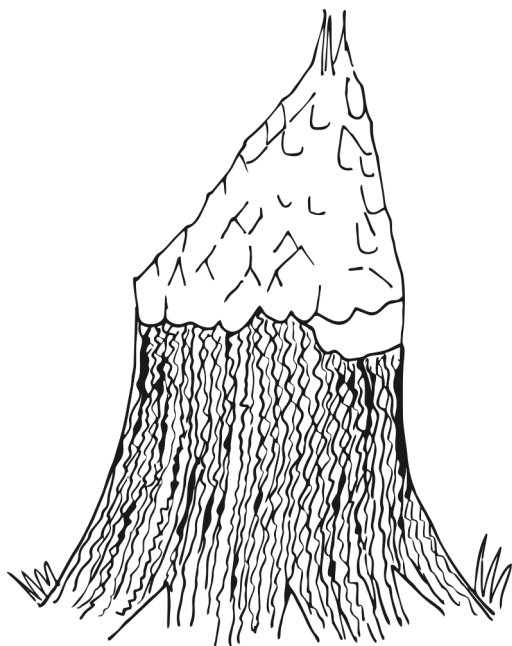
Někdy si vytváří i políčka. Pravidelně okusují drobné kmeny, které postupně obrůstají.

Podobně to funguje na pokáceném kmenu staré vrby u zdejšího mostu. Brzy na jaře byly všechny mladé větvičky okousané a o pár měsíců později zde rostly mladé výhony připravené pro bobří hostinu.

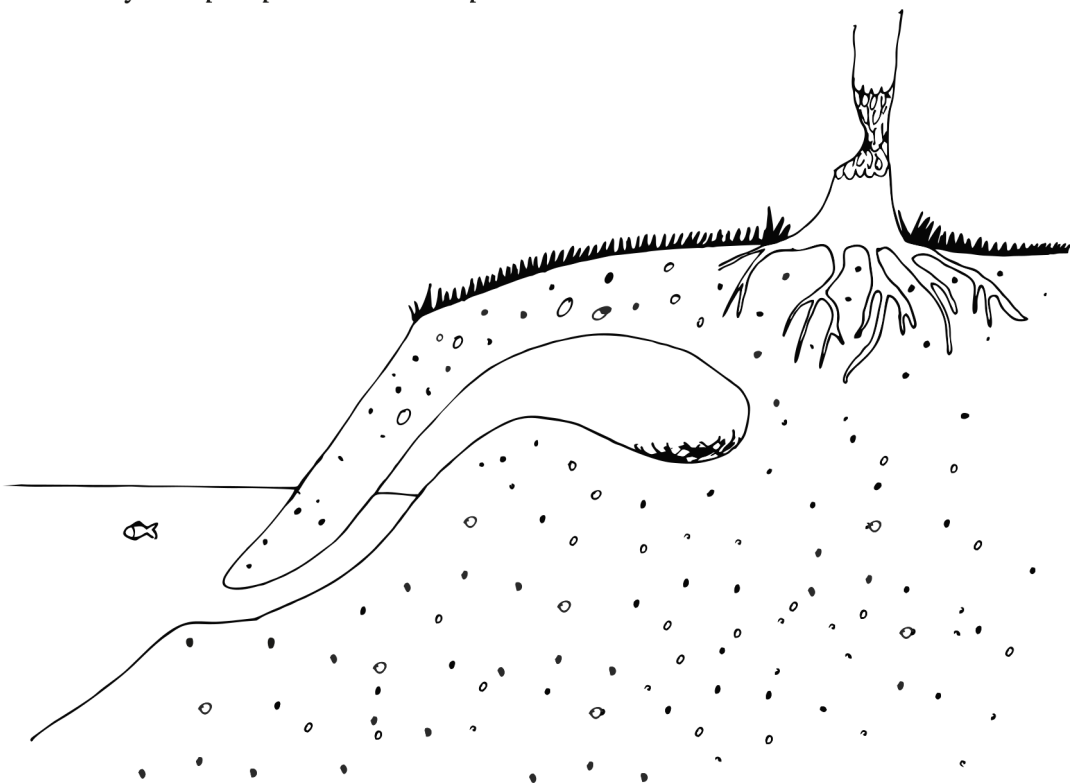
Bobr kácí dřeviny jako zdroj potravy i jako materiál na své stavby – hráze a hrady. Je pro to dobře vybaven masivními horními a dolními řezáky, které neustále dorůstají. Okusy větví i silných kmenů bývají nejčastější pobyťová znamení, která prozrazují přítomnost bobrů na lokalitě.

Od ulomených nebo člověkem pokácených stromů bobří okusy snadno odlišíte podle zřetelných rýh od jejich řezáků.

Kde bobr bydlí

Bobr nejraději bydlí v prostorných norách, které si vyhrabává v březích vodních toků nebo nádrží. Nory vždy staví tak, aby vchod byl pod vodou, a tedy v bezpečí před většinou nepřátel.

Jednu opuštěnou bobří noru jsme na jaře 2014 objevili 150 m od této zastávky směrem po proudu potoka. Na podzim už byla hráz opravena, vchod do nory zatopen a nora obydlena – bobra zde zachytila fotopast.

Bobři žijí v rodinách, které tvoří máma, táta a různě stará mláďata. Každá bobří rodina obývá určitý úsek vodního toku, kde má své nory a dostatek vhodné potravy. Brání si ho jako své teritorium před cizími bobry.

Bobr a člověk

Bobr byl odpradáвна běžným obyvatelem české krajiny. Během 18. a 19. století byl dokonce dvakrát člověkem vyhuben, nyní se do naší přírody opět vrací. V oblasti Všerubského průsmyku se znovu objevil v 90. letech minulého století.

Návrat bobra vítáme jako velké obohacení naší přírody. Stavbou hrází a prosvětlováním porostů dokáže zadržovat vodu v krajině a vytvářet podmínky pro život dalších rostlin a živočichů. Souvisí s tím však i řada konfliktů se zájmy člověka, které je potřeba řešit, způsobuje totiž škody zaplavováním pozemků a narušováním hrází při budování nor. Lidem se nelíbí ani kácení stromů a spásání úrody (řepy, brambor nebo kukuřice) na pozemcích poblíž vodních toků.

